

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. január 31.

Vasárnap.

XXIII. évfolyam. 9. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petítoréti, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyiltér sora 30 fillér.
A hirdetések díja előre fizetendő.

Szabadelvű szervezkedés.

A mit a debreceni szabadelvűpárt tett, annak kellene utánzásra méltó példának lenni a szabadelvűpártok részére minden más megyében és kerületben is. A szabadelvűeknek az egész országban szervezkedniök kell, hogy előkészítsék az elkerülhetetlen döntő barcot, mely talán már rövidesen meg is lesz. Elég sajnós, hogy ezek az előkészületek már rég meg nem történtek, hogy a szabadelvűek soraiban az egész országban bizonyos indolencia, bizonyos közöny foglalt helyet, hogy az elkeseredésnek, mely okvetlenül a parlamenti kisebbség üzeméből idéztetett elő, bizonyos mértékben letörték a hegyét. Igaz ugyan, hogy a parlamentarizmus tisztelete az egész országban rendkívül kell hogy mecsappant legyen, mert ha egy parlament egy évnél hosszabb időt át megtagadja a legszentebb kötelességek teljesítését, az ország legsürgősebb érdekeinek megóvását, akkor érthető, hogy a lakosságban felmerül a gondolat, hogy a parlamentárizmus tulajdonképpen nem képes teljesíteni azokat a feladatokat, melyeknek teljesítését mindenkor tőle remélték. De ez csalódás. Nem a parlamentarizmus oka a szomorú viszonyoknak, melyek Magyarországon ma uralkodnak, hanem ez a parlament; ez a parlament, minthogy a hanyagság, mely hosszú időt át helyet talált a többség soraiban, minthogy az inkább személyes, mint tárgyilagos célok, melyek a kisebbség üzemét meghatározták, lettek urra föltette. Ha tehát a szabadelvűek az országban ragaszkodnak ahhoz a meggyőződéshez, melyet soha sem lett volna szabad megszavazni engedniök, hogy a parlamentarizmus fajunk egyik nemzeti létfeltételét jelenti, akkor minden előkészületet meg kell tenniök és első sorban a maguk szervezkedése által, hogy végre az ország, ha a választókat arra felszólítják, oly parlamentet válasszon, mely állami feladatának magaslatán áll, érdekeink megismerésétől el van telve és hajlandó önzetlenül ez érdekek teljesítésének szolgálni.

A kivándorlási és utlevélügyi törvény. A múlt évben az országgyűlés összesen kilenc törvényeket hozott, melyek közül az utolsó még márciusban szentesítést nyertek. Azóta az obstrukció miatt egymásra torlódnak a fontosnál-fontosabb törvényjavaslatok, de elintézését mindeddig nem nyertek. Legközelebb életbe léptetik a kivándorlásról és az utlevélügyről alkotott nagyfontosságú törvényeket. A végrehajtási rendelettervezet mind a két törvény életbeléptetésére nézve készen van.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház jan. 26-i ülésében a napirend tárgyalása előtt Münnich Aurél betértesztette az 1904. évi szóló katonai javaslatokat, amelyek a rendes létszámot állapítják meg.

Rátérve a napirendre, az ujoncmegajánlási javaslat tárgyalása során a néppárti Kovács Pál beszélt a javaslat ellen s beszéde végén határozati javaslatot nyújtott be, melyhez Tisza István miniszterelnök is hozzászólt.

Nagy fontossággal bírt a miniszterelnök felhívása.

Kovács Pál a beszédjében felolvastott egy hadügyminiszeri iratot, melyben a nemzeti engedményekre vonatkozólag a magyar nyelv oktatása a következő pontokban volna megállapítva:

1. A katonai real-, kadétskolákban és a katonai akadémiában a magyar nyelv tanítása még ebben az évben életbe lép s az megmarad minden évfolyamban.

2. A katonai akadémiában és a kadét- és realiskola két magasabb osztályában a magyar történelem, földrajz és alkotmánytan taníttatik.

3. Az oktató tiszteket kiküldik a magyar egyetemre és gimnáziumba gyakorlatra.

4. A hadvezetőség tervet készít elő al- és fő-reáliskoláknak Magyarországon való felállítására. Az iskolák tantervét a polgári iskolák tanterve szerint állapítanak meg, úgy, hogy a német nyelv tanítása is kötelező legyen.

Állítólag e tervezet hátrá a vezérkari főnökség azt írta, hogy ez csak Magyarországon lenne kötelező, de aggodalma van mindezzel szemben, mert Ausztriában nagy visszatetszést szűnne.

Erre válaszolt röviden a miniszterelnök s kijelentette, hogyha csak ennyiben érvényesülne a magyar nyelv oktatása, akkor hallani sem akarna arról. Sokkal nagyobb súlyt fektet a miniszterelnök a magyar nyelv oktatására, hogy sem ennyivel beérné s ezért előre is kijelenti, hogy a hadügyminiszterrel történt megállapodása szerint, a magyar nyelv oktatása hatványozottabban fog érvényesülni a Kovács által felolvasott pontozatoknál.

A jobboldal zajos eljenzéssel fogadta a miniszterelnök kijelentéseit.

Január 28-án a képviselőház elnöke Pichler haláláról meleg szavakban emlékezett meg és emlékeinek jegyzőkönyvben való megörökítését indítványozta, a mit a Ház el is határozott.

Napirenden az ujoncjavaslat általános tárgyalása volt kitűzve.

Gróf Tisza István miniszterelnök szólalt fel először. Nyilvánvaló — úgy mond — hogy az obstrukciót folytató kiesiny csoportot titkon támogatják a képviselőház tagjai, a kik ezt egyszer beismerik, másszor eltagadják.

A kormánynak le kell vonnia ebből a következtetéseket, hogy kötelességét teljesíthesse.

A miniszterelnök visszatért az eddigi kormányzására és kijelenti, hogy a fennforgó katonai kérdések kielégítő megoldása sikerült.

A kormány kezdetben is kijelentette, hogy megóvjá szilárdságát és erélyét.

Ezt az elhatározását továbbra is fentartja, hogy győzelemre vezesse politikáját, melyet a legszentebb érdekei parancsolnak, mert nem kielégítő a tetlenség és az anarkia, az alkotmány diszkreditálása.

Kijelenti, hogy a korona kormányzása elején minden megkiváncsolt lépésre felhatalmazta őt.

Felszólítja az obstrukálókat, hogy legalább az ujoncállományt szavazzák meg, mert az obstrukcióval elősegítik a családok ezreinek a megrontását. Hozzáteszi a miniszterelnök, hogy az ujoncjavaslat megajánlásával nem adják fel az obstrukciókat a taktikájukat, mert az indemnitás és a többi javaslatok következő tárgyalásán alkalmuk lesz a kabinet ellen a küzdelmet folytatni. Az ellenzék küzdelme az ujoncjavaslat és a három heti delegáció letárgyalása után folytatható lesz.

A kormány, ügye szentségének tudatában ellen fog állani. (Viharos tetszés.)

A miniszterelnök beszédét zajos helyesléssel és melegen fogadta a jobboldal. Majd Eötvös Károly beszélt s ajánlotta ő is az ellenzéknek, hogy engedje át a katonai javaslatokat. Utána Lengyel Zoltán és Csávolszky Lajos beszélt a javaslat ellen.

Január 29-én napirend előtt Sággy Gyula és Szederkényi Nándor azt javasolták, hogy Szmiálovsky Valér indítványát a pártközi értekezletre vonatkozólag tűzzék napirendre.

Tisza István kijelentette, hogy semmi kifogása sincsen az ellen, hogy szombatra kitűzzék. Az országnak ugyanis most már mindegy akármivel töltik az időt. Ő akarja a békét. Ő sohasem beszélt erőszakról, hanem csak alkotmányos fegyverek igénybevételéről.

Természetesen erről informálta a királyt és minden eselekedetéről elvállalja a felelősséget.

Következett ezután a napirend: az ujoncjavaslat megajánlásáról szóló javaslat tárgyalása. Az első felszólaló gróf Batthyányi Tivadar volt. Utána Mukits Simon mondott a javaslat ellen hosszú obstrukciós beszédet.

„Hic niger est,“

Hogy az obstrukció további fentartását célzó törekvések mily vakmerőségre képesek, kitűnik abból, hogy egy tüntető körmenetet terveztek, melynek részesei, buzavirággal a gomblyukban, a német császári házat éltették volna. Azt a látszatot szándékoztak előidézni, hogy Magyarországon vannak emberek, kik nem ragaszkodnak a nemzeti uralkodóházhoz, az összeütközés hangulatát akarták felkelteni nemzet és uralkodóház közt.

Csak hogy azok, kik ily tüntetéshez odaadták volna magukat, bizonyára nem lettek volna magyarok, épp oly kevésbé, mint azok nem magyarok, kik a tüntetést tervezték. Az eszközök megválasztásában nyilvánul kíméletlenségből következtetni lehet, kik voltak ezek a tervkövetők. Abból a fajtából vannak, kiket a francia miniszterelnök pár nappal ezelőtt ez szavakkal jellemzett: az ilyen emberek se nem németek, se nem franciák, hanem rómaiak. Magyarországon ezenfelül az obstrukció tulajdonképpen szerzői és fardhatatlan támogatói is.

Kitetszik ez már abból is, hogy az obstrukció tulajdonképpen az 1867. alapon épült fel, hogy csak abból a célból rendezték, hogy zavart vigyenek a szabadelvűek soraiba.

Ezt a célt egyidőre el is érték, mikor a függetlenségi párt is átesalatta magát a 67-es alapra, melyet pedig ez a párt különben elvet.

Ha most a palamenti küzdelemben a döntés előtt állunk, — és szaporodnak a jelek, amelyek arra mutatnak, hogy a döntés közel van, — akkor az országban minden valóban szabadelvű polgárnak

tudnia kell, hogy tulajdonképpen nem az 1867: XII. t.-cikk új értelmezéséről van szó, hanem, hogy kizárólag felekezeti rugók vannak működésben, hogy újabb ütközetről van szó reakció és haladás közt.

Minden magyar emberre, a ki éppen jól tudja, hogy a szabadelvűség, a haladás a magyar nemzet egyik legerősebb létfeltétele, minden magyar emberre nézve áll ez az ismert római közmondás: „Hic niger est, hunc te Romane caveto!” — abban az értelemben. — hogy az obstrukció szerzői és előmozdítói, a titkosok csak úgy, mint a nyíltak, egyenként és összesen a reakció csatlósai, tehát a magyar nemzeti gondolat veszélybe döntői és ellenségei, kikről minden magyar embernek óvakodnia kell.

A magyar nyelv a közös hadseregben.

Ha még egy bizonyítékra lett volna szükség, hogy a néppárt a tulajdonképpeni ellensége a parlamenti békének, hogy a néppárt az, mely csupán személyi okokból előbb titkon fölbátorította, most nyíltan támogatja az obstrukciót: úgy a miniszterelnök szolgált ezzel a bizonyítékkal. A néppárt egyik főszónoka ugyanis azt hitte, hogy nemzeti érdelemben a legnagyobb dolgot műveli, midőn a közös hadügyminiszternek egy apokrif bizalmas parancsát illetőleg adta a megelégedtetet, amely parancsban azok a nemzeti kialakulások vannak körülírva, melyek a magyar kormány reformprogramjának megvalósítása végett a közös hadseregben mostantól fogva érvényre kellene, hogy jussanak.

Tisza miniszterelnök azonban azt felelte, hogy ő ezzel a tartalommal, ilyen bizalmas parancsokkal nem elégszik meg, hogy ő sokkal nagyobbra remél elérni Magyarországot javára; és ha ez az előrelátó állam férfi úgy fejezi ki magát, hogy „remél elérni” akkor bizonyára már el is érte, amire törekedett.

Bizonyítéknak vehetjük erre a cseh országos hadparancsnokság bizalmas rendeletét, mely a közös hadügyminiszter nem apokrif bizalmas parancsának végrehajtása. Kevesebbet Magyarországnak sem adhatnak és minden valószínűség szerint sokkal több lesz az, de a megadott maga is már bizonyíték arra, hogy a magyar nyelv a közös hadseregben a legterjedelmesebb és legbiztosabb ápolásban fog részesülni. A delegáció üléséhez, ami legközelebb lesz, bizonyára létrejönnek még a többi megállapodások és akkor látni fogja az ország, ki az, aki rá

akarta szedni, melyik párt tüzte ki, az eszközök lelkiismeretlen megválasztásával, egyetlen céljával Magyarország szabadelvű államférfiainak lehetetlenné tételét, hogy a saját sötét és elbizakodott államférfiai a maguk személyes nagyravágásának hódolhassanak, hata omhoz juthassanak és az országot, amint nem is művelnek egyebet, a romlásnak áldozhassák fel. Ez a pompás eredménye Tisza miniszterelnök csattanós válaszában. Reméljük, hogy az országban hogy a választóknál teljes méltánálással fog találkozni.

NAPI HIREK.

— **Uj főispán.** A király Mara László kunyadmegyei alispánt kinevezte Hunyadmegye főispánjává.

— **Uj bíró.** Kovács Kálmán a kézdivásárhelyi kir. törvényszék tehetőségének eljegyzője a múlt héten tette le Budapesten a kir. táblánál fennálló vizsgáló bizottság előtt a gyakorlati bírói vizsgát szép sikerrel. Gratulálunk.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Gödri Ferenc polgármestert kinevezte Sepsiszentgyörgyre m. kir. anyakönyvvizetővé.

— **Uj püspök.** Váradi L. Árpád, címz. püspököt, vallás és közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsost a napokban kinevezik az egyik megüresedett püspöki állásra, valószínűleg a Rimóly Károly helyébe.

— **Pichler Győző meghalt.** A magyar képviselőháznak újabb halottja van. Alig tenették el Molnár Józsefet, a csikszeredaiak derék képviselőjét, már is újabb áldozatot követelt a halál: Pichler Győző, a Ház egyik legrokonszenvesebb, a függetlenségi párthoz tartozó kiváló tagja személyében. Pichler hátgerinc-sorvadásban pusztult el.

— **Papválasztás.** Lécfalvi Bitai Géza egerpataki ref. helyettes lelkészét ugyanoda rendes pappá választották meg.

— **Esküdtök kisorsolása.** A kézdivásárhelyi kir. törvényszéknél február 15-én kezdődő esküdt-bíróági főtárgyalásokhoz az ez évi esküdtök közül a következőket sorsolta ki a törvényszék folyó hó 27-én tartott tanácsülésében: 1. Albertini Géza iradalmi igazgató, Bükszád. 2. Babos Imre ny. postatiszt, S.-Besenyő. 3. Bajkó Barabás fakereskedő, Kovászna. 4. Barabás Sándor, Bölön. 5. Baróthi Antal k.-jegyző, Gelence. 6. Ifj. Bedő Károly, Lisznyó. 7. Benke Géza, Eresztevény. 8. Bitai Gyula anyakönyvvizető, Kisborosnyó. 9. Bors László r. a. lel-

kész, Imecsfalva. 10. Deák Zsigmond, Telek. 11. Dénes Mihály, Egerpatak. 12. Eperjesi Béla, Alesernáton. 13. Dr. Ferency Géza ügyvéd, Nagyajta. 14. Geréb János ügyvéd, Imecsfalva. 15. Hadnagy Vince, Kovászna. 16. Hoffmann Géza bányaigazgató, Kőpec. 17. Imecs Ernő, Erősd. 18. Ince Kálmán, Uzon. 19. Ince Lajos, Angyalos. 20. Ifj. Jakab Ferenc földmives, Nyén. 21. Kónya Gábor nyug. pénztárnok, Nagyborosnyó. 22. Kovásznay József, Angyalos. 23. Mancsu Tódor, kereskedő, Uzon. 24. Rápolti Mózes k.-jegyző, Uzon. 25. Sikos József, Kisborosnyó. 26. Sikó György, Bölön. 27. Simon Sámuel, Bikfalva. 28. Szonda László, Barátos. 29. Zathurecky László k.-jegyző, Baróth. 30. Zsigmond József kereskedő, Nyén, rendes tagoknak; Dr. Balogh Vendel, Császár Gergely, Dézsi Bálint, Fejér Antal, Intze István, Jánovits Sándor, Kaitár János, Kézdivásárhely, Imets János birtokos, Torja, Bánfy Benedek, Győrbíró Géza birtokosok Szentkatolna, pótagoknak.

— **Elmebeteg albiró.** Mika Ottokár sepsiszentgyörgyi kir. járásbíróági albiró, mint résztvevő, értesülünk, oly súlyos ideggyógybetegségre esett, hogy családját a nyugalomba helyezéséért folyamodását kénytelen volt benyújtani.

— **Az első bál Kézdivásárhelyt a „Kereskedő-Ifjak Társulata” elite-bálja lesz,** mint már írtuk, február 6-án, a Vigadóban. A készküldések nemcsak a buzgó rendezőség, de a közönség részéről is nagyban folynak s így alapos remény van, hogy az első bál pompásan fog sikerülni. Különös érdekességet fog kölcsönözni az estélynek a „fűzértánc”, mely az előkészületekből ítélve nagyszabású és a bál fénypontja leendő.

— **Az Ifjúsági Egylet gyűlése.** A kézdivásárhelyi „Iperos Ifjúsági Egyesület” jan. 31-én vasárnap d. u. 2 órákor tartja ez évben második, előadásokkal kapcsolatos gyűlést a tornacsarnokban a következő programmal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Szaval Turóczi Tekla k. a. 3. Felolvasás Szabó Jenő ref. lelkész urtól.

— **A marosvásárhelyi Székely-Társaság ünnepe.** A marosvásárhelyi Székely-Társaság január hó 24-én délután és folytatás esté tartotta 100-ik összejevételét. Az ünnepi gyűlés a Hymnus elnevelésével kezdődött. Körmöcsy József dr. a társ. elnöke, élénken mutatott a társ. szükségességére és feladatainak fontosságára. Máthé József titkár a társaság eddigi működéséről tett jelentést. László Gyula a székelyföldi idegen-forgalom emelésére, Szentgyörgyi Dénes a székely társadalom további szervezésére

T Á R C A.

Célnál.

Oda jutottam, hova vágytam,
Mikor jártam álmok honában;
Miért a szívem úgy hevült:
Az álmok álma teljesült.

Mért, hogy örömet még sem érzek?
Hisz itt a perc, hogy végre éljek; —
Mért van, hogy lángunk nem lobog,
Mikor lehetnénk boldogok?!

Ilyen az ember boldogsága,
Ugy fáj szívünk, úgy ég utána, —
Messze van, mire ide ér,
Szívünkben a vágy nem él...

Haan Béla.

A férfi és a nő.

Írta: Szánthó Károly.

— Felolvasás a berecki „Olvasókör” jan. 23-iki estélyén. —

Madách „Ember tragédiája” és a hagyományok szerint, a kigyón kívül, Ádám és Éva, tehát egy férfi és egy nő kezdte meg a földön a társadalom életét. Természetes, hogy a társadalom megalakításában a kigyó vitte a vezérszerepet, mert nála nélkül csak társas életnek maradt volna a pár ember jövője. A biblia szerint, az első férfi és nőnek sorsa, a legkényelmesebb viszonyok között kezdődött, azonban anő bájai, inceselkedései, meg-

mételyezték a férfi szívét, lelkét, s megfélekeztek a tiltó parancsról s megszegték azt, a minek végeredménye a férfi és nő boldogságának megszűnését idézte elő. Már akkor itt kezdődött a férfiban az udvariasság, a melynek korunkban oly nagy jelentősége van a nők előtt. Az első pár ember korszakában, a civilizációnak, még csak híre hamva sem volt s ezért mégis mintegy ösztönszerűleg fejlődött ki a férfiban az udvariasság.

A tizenharmadik század közepéig nálunk még csak a férfi viselte a létfenntartás gondjait, de ma már a feladatok nagyrészből, a nők is követelnek maguknak. S habár ebben a jogegyenlőség elveinek igazságos megnyilvánulását látjuk, azért a női emancipációban több oknál fogva nagy visszaesést tapasztalhatunk.

Nevezetesen: a jogok és kötelességek egálizálása által a nő elvonatott a családi tűzhely szentélyétől s ha a nő családanyává lesz, a picinyke, család tagok életének lelki fejlődése és ábrasztere teljesen képtelenné válik, mert a családban a helyét oly idegen invázió kénytelen helyettesíteni, a melyben hiányzik azon igaz vonzalommal érző szeretet, a mely a legnagyobb megerősítés mellett sem képes betölteni azt a hivatást, a mire egy család anya predesztinálva van.

A női emancipációnak, az utóbbi időben rohamosan fejlődött megnyilvánulásában is, a férfi udvariasságnak elvitáztatlan tényével találkozunk, mert az emancipáció kérdésében felszínre került elmentés álláspontok dacára a nők ohajtása jutott diadalra. S eme diadal híre átlengette az emberek összességének minden rétegét s a férfi tekintélye 30—40%-kal csökkent, mert a nő egyenjogúvá lett azon férfival, aki régebben csak egyedül viselte az élet terheit.

Ma már a nő éppen úgy harcol a lét fentar-

tás küzdelmében mint a férfi, s nem a családi élet istápolása képezi fő feladatát, hanem a férfival együtt a tudományok különböző csarnokában igyekszik megszerezni azon diplomát, a mely által a férfival egyenjogúvá lehet.

Igaz, hogy lassan, de annál biztosabb eredményként tapasztalhatjuk azt, hogy a női emancipációnak látszólagos előnyeivel szemben, kiszámíthatatlan károkat okozunk a családnak, mert a nő gyöngéd szívét és lelkét megtölti a tudás vágyának elérhetősége s ha ez nem sikerül úgy egész életén át, az elégedetlenség kínos fájdalmai ütnek ideális lelkében állandó tanyát, és a családban, soha sem fogja betölteni azon helyét, a mire őt — a nőt — az Isteni gondviselés teremtette.

A férfi látva a nő elégedetlenségét, családját körén kívül keres szórakozást; a kártyában, az izsákoságban, a tivornvázásban és egyéb káros sportokban, a melyek nemcsak a jó egészségre, hanem az erkölcs megrontására, az anyagi erő tönkre tételére s ezután a családi élet teljes megsemmisítésére mindég a legkedvezőbb hatást gyakorolják.

Ilyen viszonyok között, a nő egész érzelme el-tompul, lelki és testi ereje lassanként elhagyja, vagy pedig egy más élet utat választ magának, a hol lehet, hogy hamar, vagy később, de biztosan megsemmisül, azonban a családi tűzhely melegéhez többé vissza nem tér...

S bárha a civilizációnak legkevésbé sem vagyok ellensége, hanem barátja, mégis eme rövid fejtegetésem összességéeként, a férfi és nő hivatását két különböző irányban vélem megvalósíthatónak, a mely ugyan egy cél felé, de különféle eszközökkel van hivatva a családi életben a valódi boldogság megalkotására. S ez pedig az, hogy a férfi legyen a család feje és létfenntartó ereje; a nő pedig a családi élet ápolója és örökös őrangyala!

tettek javaslatokat. Az ünnepi ülés, melyen a város és megye hivatalos képviselője is jelen volt, a Szózat elénekülésével ért véget. Este a folytatólagos tárgyaláson érdekes határozatok hoztak egy székely keresk. iskola felállítását, az Országos Magyar Szövetséggel való kapcsolat létesítése ügyében. Megválasztották tiszteltbeli tagnak: Darányi Ignác volt földmívelési minisztert. A társaságot az ország minden részéből melegen üdvözölték a nevezetes forduló alkalmából.

— **Diák estély Sepsiszentgyörgyön.** A sepsiszentgyörgyi ev. ref. székely Mikó kollegium ifjúsága február hó 6-án a városház nagytermében a kollegium ének-, zene- és kirándulási alap javára hangversenyyel összekötött zártkörű tanmulatságot rendez. Műsor: 1. Egyveleg a „Kunok” című operából. Előadja a kollegiumi zenekar. 2. „Szarvasbogar és a rózsza”. Román. Éneklő a kollegiumi vegyeskar. 3. Tompa Mihály „Uj Simeon” című költeményét szavalja Kamenyitzky Árpád VIII. o. tanuló. 4. Népdalegyveleg Pogátsnik Guidótól. Éneklő a kollegiumi vegyeskar. 5. Gaál Ferenc IV. Magyar Rhapsodia. Zongorán játsza Szász Margit k. a. 6. Székely néptánc. Karra alkalmazta Allaga Géza. Éneklő a kollegiumi vegyeskar. 7. Radó Antal „Első fellépésem” című költeményét szavalja Nagy József VIII. o. tanuló. 8. „Talpra magyar”. Hubay Jenőtől. Éneklő a kollegiumi vegyeskar. Zongorán kíséri Szász Dezső VII. o. tanuló. Műsor után tánc.

— **A kovásznai Kaszinó saját pénztára javára,** február hó 1-én a Deák Imre-féle diszteremben műsorral egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. Műsor a következő: Nyitány. előadja Kozák Dávid és zenekara. Felolvas: Málik Loránd. a „Székely Nemzet” felelős szerkesztője. Magyar népdalok: Cimbalmon játsza Csorja Margit, Kozák Dávid zenekara kíséretével. Szaval: Ignác László ev. ref. lelkész. Valami hibája van. Vigjáték egy felvonásban. Irta: Condinet. Személyek: De Lussan André, orvos dr. Szoboszlav László; Cecile neje Csorja Margit; Balancourt, magánzó Morvay Endre; Nanette, szobaleány Csiszár Róza.

Állami segélyezés. Baróthon a múlt év vége felé egy cipőfatalesszeggyarat létesített Solyom Gyula. Ennek a gyárnak a keresk. miniszter 1 db. lapító gyalugépet, 1 db. tárcavágó fűrészgépet, 4 db. hegyező gépet, 1 db. kettős hasító gépet, 2 db. gőz szarító berendezést, 1 db. fényező gépet, 1 készlet osztályozó szitát és 1 db. tisztító készülék berendezést 10.000 korona értékben adományozott.

— **Új golyóálló pánccal.** Mint Bécsből írják, Loibl A. J. új golyóálló pánccal talált föl. A pánccal teljesen fölfogja a merőlegesen lecsapódó löveg erejét. A pánccal közvetlen egy üveglap elé állították és nagyon közelből lőttek rá. Az üveglap a pánccal mögött sértetlen maradt. Más kísérletnél egy jelenlevő egyén kezét a pánccal tette. A pánccalra leadott lövéseket csak mint gyöngye rázkódásokat érezte. A pánccalhoz ütdő lövegek különös elváltozásokat szenvednek. Az acélburok teljesen szétrepedt, az ólom pedig apró darabokra mállott. A pánccal 2 1/4 kiló súly mellett 400 méterről még teljes biztonságot nyújt. Anyaga könnyen előállítható és olcsó. Tettek löpróvákat 60° elhajással is, s az eredmény ugyanolyan kedvező volt mint a merőlegesen lecsapódó lövéseknél.

— **A nagykorúság — 21 év.** Nagyszabású és az élet minden vonatkozásában fontos újítást létesít a készülő új polgári törvénykönyv előadói tervezete. Holnap jelenik meg a nagy munkának a személyi jogokat tárgyaló része és ebben foglaltatik az az ugyszólván forradalmi újítás, hogy a nagykorúság ezentúl a huszonegyedik életévvel kezdődik. Érdekes a törvényjavaslat e részének megokolása, amely szerint a huszonegyedik életévvel beálló nagykorúság Magyarországon kívül csak Ausztriában van meg. Minthogy az ember teljes szerződésképesége — ugymond a megokolás — a teljeskorúság beálltától függ, a teljes kor határának kétségtelenül oly életkorral kell kezdődnie, amelyben az ember rendes fejlődése mellett az esetek átlagában elérli a fejlettségnek azt a fokát, amelynél a szerződésképeséghez szükséges szellemi erők feltételezhetők. Emellett az életkor megszabásában tekintettel kell lenni arra is, hogy az ember abban az időben, amidőn társadalmi és gazdasági viszonyai között tényleg önállóságra jut, elnyerje a jogi önállóságnak is azt a mértékét, amely ügyeinek vitelehez szükséges. Nálunk pedig az önálló életpálya

alapítása még a magasabb előkészületet igénylő tudományos pályánál is korábban, nevezetesen a 24-ik élet 2–3 évvel megelőzőleg veszi kezdetét s itt a gyámkodás már lehetetlen, különben is a túlzott gyámkodás nem kedvez az egyéniség kifejlődésének. Mondanunk sem kell, hogy ez a tervezet nagy vitára fog alkalmat adni.

— **Mit lehet csinálni az emberi testből?** Erre a kérdésre egy neves vegyész nagyon sajátos választ adott a „Jó Egészség” című lapnak. Fejtegetéseinek alapját nagyszámu kísérlet szolgáltatta, amelyek által megkísértette a megállapítását mindama elemek tömegének, melyek az emberi testnek részei. Mindenekelőtt azt állapította meg, hogy mindazok a vegyi anyagok, amelyek egy 68 kilónyi közsúlyu emberi testben foglaltatnak, anyagban, ha nem is súlyban, feltalálhatók 1200 tyuktojás fehérjében és sárgájában. Ha az emberi testet folyékony és azután az elpárolgás állapotába hoznók, akkor az előbbi normál-súly felvétele mellett 98 köbcentiméter gázt adna, benne elég vízzal ahhoz, hogy vele egy 70 kilogrammnyi emelő erejű léggömböt megtöltsünk. Az emberi test rendes állapotában annyi vasat tartalmaz, hogy hét gramm tüt lehetne belőle készíteni; továbbá annyi zsiradékot, amennyi 6 és fél kilogramm gyertya, annyi szén, hogy 65 író s annyi foszfort, amennyi 820.000 gyújtószál előállítására elégséges volna. Ezekhez a különböző alkotrészekhez hozzá kell még venni 20 kávéskanálnyi sőt, 59 darab kockacukrot és 42 liter vizet.

Farsangi naptár.

Február 6-án a „Kereskedő Ifjak Társulatának elite bálja” Kézdivásárhelyt.
 „ Diák-estély Sepsiszentgyörgyön.
 „ 13-án az árvaház álarcos bálja Kézdivásárhelyt.
 „ 16-án a nőegylet kalikó-bálja Kézdivásárhelyt.

Nyilvános köszönet és elszámolás.

A kézdivásárhelyi Iparos Ifjúsági Egyesület által, 1903. évi december hó 26-án rendezett műsor estélyen felülfizetni szívesek voltak a következők: Turóczi Albert 4 korona, Ifj. Nagy Ferenc, Hassák Vidor, Szőcs Ferenc, Herepei Iván, Turóczi Bálint 2—2 korona, Szabó Miklós 1 K. 60 fill., Medgyaszay Gábor 1 K. 60 fill., Gyarmathy István 1 K. 40 fill., Szőcs Gábor 1 K. 40 fill., Özv. Jánosó Dénésné 1 K. 20 fill., Szőcs Mózes, Székely János ref. pap, Özv. Csiszár Józsefné, Jánovits Sándor, Benkő István, Jánosó F. Lajos, Tóth G. István, Amorus Albert, Friss és Grosz, F. L. f., Blatt Mihály, Csiszár Imre, Hamar Zoltán, Koch Sándor, Hermann Irén, Volf Károly, Beresényi Elemér, Mártonyi Lukács, Révész Gyul, Fejér Károly jbiró, Bálint Benedek, Nagy Dénés, Dr. Szentpéteri Bálint, Rákosi József, Csiszár Dénés, Csiszár Pál, Jánosó Ábel, Molnár Ferenc, Özv. Jánosó Mózesné, Özv. Nagy Lajosné, Zselinszky, Dr. Török, N. N., N. N., Daspek Lóri, Szőcs Boldizsár, Jánosó István, Szilágyi Lajos 1—1 korona.

Egy koronán aluli összeget a Medgyaszay Gábor és Turóczi Bálint ivén felülfizettek 98 an, összesen 34 K. 80 fillért; a Jánosó István és Kovács Béla ivén: 48-an, összesen 19 K. 10 fillért; a Rác János és Jánosó Árpád ivén: 51-en, összesen 14 K. 96 fillért; az Elekes Károly és Héja Péter ivén: 18-an összesen 6 K. 10 fillért; a Jánosó István és Demeter Gyula ivén: 12-en, összesen 4 K. 30 fillért; az estélyen: 25-ön, összesen 14 K. 70 fillér.

Felülfizetésekből befolyt összesen . . . 143 K. 66 f.
 Jegyekből 242 K. 60 f.
 Legény-estélyből visszafizetés 11 K. 22 f.
 Összes bevétel 397 K. 48 f.
 Összes kiadás 211 K. 90 f.
 Marad tiszta jövedelem 185 K. 58 f.

Midőn az egyesület nevében a felsorolt felülfizetéseket, ugyszintén az estélyen való szíves megjelenésért és pártfogásért a n. é. közönségnek hálás köszönetünket fejezzük ki, nem mulaszthatjuk el Piblinger Gyula urnak azon szíveségeért, hogy az Egyesületnek 100 darab megrendelt mécesest teljesen

díjtalanul bocsátott rendelkezésére, hálás köszönetünket nyilvánítani. Sok ily önzetlen jóbarátot fiatal egyesületünknek.

Kézdivásárhely, 1904. január 30.

Az egyesület nevében:

M. Székely János,
igazgató.

Jánosó János,
jegyző.

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan lehet a buza kifagyását megelőzni.

Az utóbbi évek s különösen a múlt év szigorú tele ugyancsak megviselte az őszi vetéseket, a melyek helyenként annyit szenvedtek, hogy az aratás alkalmával alig valami termést adtak. Ezen körülmény eredményezte, hogy több szakember tanulmány tárgyává tette azt a kérdést, hogyan lehetne a gabonafélék kifagyása ellen legjobban védekezni. Az ezután keletkezett észleleteket a következőkben lehet összefoglalni:

A buza ellentálló képességére mindenek előtt a talaj megmunkálása van befolyással. Nagyon sokan azt tapasztalták, hogy azon buza, a mely teljesen porhanyó talajban ősszel igen szépen sikerült, tavaszra teljesen kipusztult; eilanben a mellette levő göröngyös talajon a buza igen jól kitelelt. Miután ez számos helyen észleltetett, azon következtetésre lehet jutni, hogy olyan helyeken, ahol a fagy károkat tesz, az őszi vetések alá nem indokolt a talajnak porhanyóra való elumunkálása.

Épen ugy mint a talaj megmunkálása befolyással van a buza fagyállóságára, a vetés ideje is. A németországi tapasztalatok szerint nem a korán vetett, erőteljesen fejlődött, hanem a késő vetésű gyenge buza táblák telettek át jobban s ezért a Rajna vidékén azt tartják, hogy a mely buza nincs elvetve októberben, azt jobb ha decemberben vetjük. Szabályt ebből nagyon természetes nem szabad alkotni, mert amugy sem lehet minden buzatáblát egyszerre bevetni, de meg decemberben többnyire olyan idő van, hogy az eke is kifagy a talajból, mégis ezen tapasztalatok azt mutatják, hogy a késői vetéseket nem kell annyira féltünk, mint a koraiakat. Tapasztaltatott azután, hogy a mélyen vetett buza fagyállóbb, mint a sekélyen vetett és hogy különösen a felfagyás ellen lehet a mély vetéssel védekezni. Az is tapasztaltatott, hogy a nyirkos földbe vetett buza jobban áttelel, mint a száraz földbe vetett.

Minél közelebb van tehát a buzavetés ideje a télhez, annál biztosabb annak fagyálló képessége. Az igen korán, vagy későn vetett buza biztosabban áttelel, mint a közepes időben áttelelt. A talaj előkészítésekor vetés előtt ne lazítsuk meg a talajt tulságos mélyen s mélyen vessük, hogy a csírázó buza gyökerei hamar erősebb támpontot találjanak. A talaj felületét ne egyengessük el nagyon, hanem inkább hagyjuk göröncsesen. A nedves időben vetett buza fagyállóbb lesz.

A kifagyásról szólva meg kell emlékeznünk az őszi vetések tavaszi kezeléséről is. Az első feladat az, hogy a mint a talaj felülete kissé szikkadt, hengerezzünk, azután pedig néhány nap múlva boronáljunk és később, ha esőzés után ismét szikkad a talaj, tanácsos ezen eljárást még egyszer megismételni. Gyenge vetésekre tanácsos ehiliséltromot: (25 kg. kat. holdanként) szórni a második boronálás alkalmával. A hengerezés nemcsak lenyomja a növényeket a talajba, hanem el is simítja azt, úgy, hogy a borona nem ugrál és nem szakít ki sok növényt.

Hogy milyen kedvező hatása a vetések tavaszi hengerezése és boronálása, azt az ilyen módon kezelt gyors és szemmel láthatóan erős fejlődése kézzel foghatóan mutatja.

Sokan a rosszul áttelelt ritka őszi buza közé tavaszi buzát vetnek, a mi pedig nagy hiba, mert az utóbbi soha sem tud az őszi buza között normálisan fejlődni, kalásza aprók maradnak, nem érik együtt az őszi buzával, ezért ha az őszi buza annyira gyenge, hogy a fentebb vázolt eljárással sem lehet rendbe hozni, inkább szántsuk ki s vessünk helyette tavaszi buzát semhogy a kettőt összekeverjük.

Hirdetések.

Behozatal.

Magyar, Német, Lengyel-
roszági, valamint Prágai

Kivitel.

hentesáruk

valódi prágai és westfáliai son-
kák, karmanádli, krakói kol-
bász, magyar és veronai sza-
lámi, mottadella, debreceni
kolbász, paprikás szalonna,
valamint mindennemű hurka
különlegességek.

ANTON ZAWODSKY,
BÉCS, XVI. Brestelgasse 5.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagyban.

Kicsinyben.

(249. 8-10.)

Sz. 34-904. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bír. végrehajtó az 1881.
évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében
ezennel közhírré teszi, hogy a k.-vásár-
helyi kir. j.-bírószág 1900. évi V. 535/5.
számu végzése következtében Dr.
Szentiványi Árpád ügyvéd által
képviselet Kocsis Endre márkosfalvi
lakos javára, Barabás Gyula és neje
márkosfalvi lakos ellen 520 K. s

jár. erejéig 1900. évi okt. 26-án foga-
natosított kielégítési végrehajtás után
lefoglalt és 1380 K. — f.-re becsült
következő ingóságok, u. m.: szeke-
rek, lovak, malacok, csikók, stb. nyil-
vános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi
kir. j.-bírószág 1900-ik évi V. 535/3. sz.
végzése folytán 520 korona tőke-
vétel, és eddig összesen 265 K. bírói-
lag már megállapított költségek ere-
jéig a márkosfalvi község házában,
esetleg a helyszínen leendő eszköz-
lésére 1904. évi február hó 3-ik n. d.
e. 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz
a venni szándékozók ezennel oly meg-
jegyzéssel hivatnak meg, hogy az
érintett ingóságok az 1881. évi LX.
t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében kész-
pénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérő-
nek szükség esetén becsáron alul is
elfognak adatni.

Amennyiben az árverezendő in-
góságokat mások is le- és felülfoglal-
tatták, s azokra kielégítési jogot nyer-
tek volna, ezen árverés az 1881. évi
LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek
javára is elrendeltetik.

Kelt Kézdivásárhely, 1904. január
hó 24 napján.

Mánya Ágoston,
kir. bírósági végrehajtó.

Szám: 7/904. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék,
mint telekkönyvi hatóság közhírré
teszi, hogy Vén Károly végrehaj-
tónak László Antal végrehajtást szen-

ved: ellen 100 korona tőke, ennek
1899. május hó 31-től járó 6 százalé-
kos kamatai, 32 korona 90 fillér
végrehajtási már megállapított, ugy-
18 kor. jelenlegi és a még felmerü-
lendő költségeknek kielégítése végett,
az 1881. LX. t.-c. 144. §-a alapján és
146. §. értelmében, valamint a 156. §.
186 §-ra hivatkozással a kézdivásár-
helyi kir. törvényszék területén levő,
a karatna alfelvoláli 1530 sz. tjkvben
A+ 351. hrsz. ingatlanra 97 koroná-
ban ezennel megállapított kikiáltási
árban az árverést Zonda Ferenc ka-
ratna-volálilakos veszélyére és kárára
elrendelte.

Árverési határnapul 1904. évi mar-
cius hó 19-ik napjának d. u. 3 órája
Karatna község házához kitűztetik,
mely alkalommal ezen ingatlan a
becsáron alul is eladatni fog.

Kikiáltási ár 10 százalékát a venni
szándékozók által készpénzben, vagy
az 1881. LX. t.-c. 42. §-ban foglalt
árfolyammal számított és az 1881.
november hó 1-én 3333. sz. a. kelt

m. kir. igazságügyminiszteri rendelet
8. §-ában kijelölt ovadékképes érték-
papirban a kiküldött kezéhez bánat-
pénzgyanánt leteendő, vagy annak a
bírószágnál előleges elhelyezéséről ki-
állított szabályszerű elismervény ki-
szolgáltatandó.

Vevő tartozik a vételárat két
egyenlő részletben és pedig: az első
az árverés napjától számított 15 nap
alatt, a másodikat ugyanazon naptól
számított 30 nap alatt minden egyes
vételi részlet után az árverés nap-
jától járó 5% kamatokkal együtt a
kézdivásárhelyi kir. adó, mint bírói
letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe
fog beszámíttatni.

Az árverés egyéb feltételei a kebl-
i hivatal a karatna község elől-
járóságánál a hivatalos órák alatt meg-
tekinthetők.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.
Kézdivásárhelyt, 1904. évi január
hó 14-én.

Kádár Ákos,
kir. törv.-széki bíró.

(13. 1-1.)

ELADÓ

egy 9 méter hosszú, 3 1/2 méter magas, 2 méter széles lappancs,
ablak és záros ajtóval ellátott **pavillon jellegű méhes**
egyéb épületnek is alkalmas. Értekezhetni **Özv. Kiss**
Jenőnénel Kézdivásárhelyt, csernátóni-ut. (11. 3-3.)

A „Székelyföld” kiadóhivatala.
A székelyföld legdusabban fel-
szerelt nyomtatvány raktára.

IFJ. JANCsó MÓZES

Kézdivásárhelyt a „Jancsó”-féle gyógyszerár mellett.

gőzerőre berendezett könyv-
nyomdája, könyvkötészete, pa-
pir írószér, és könyvkereskedése

*Mindennemű szükségeltető köz-
ségi, közigazgatási, egyházi
és ügyvédi nyomtatványok
mind raktáron vannak. * * **

Ajánlom a nagyérdemű kö-
zönségnek a legújabb és leg-
divatosabb bál, eljegyzési és
esketési meghívókat, ér-
tesítéseket, névjegyeket,
továbbá mindennemű al-
kalmi és más nyomtat-
ványokat nagyon diszes
kiállításban. — Gyászko-
szoruk szallagaira felira-
tok fekete, arany és ezüst
nyomással vagy valódi
érezetűvel — melyek a
szallagról soha le nem hullnak
— olesó áron eszközöltetnek.

Butorraktáromban mindig állandóan raktáron tar-
tok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket,
vaságyakat, gyermekkocsikat, ablak carnisokat,
hajlított és préselt ületű székeket, chiffono-
kat, mosdó-, éjjeli- és étszekrényeket, ebédlő és
heverő diványokat, matraczokat stb., stb., me-
lyek saját felügyeiletem alatt házámban ké-
szülnek, rendkívüli olesó áron árusítok el.

Legszebb és legalkalmasabb
névnapi és alkalmi ajándéku-
l ajánlok arezkép és levelezőlap
albumokat, emlékköny-
veket dus választék-
ban, remek kivitelben.

Bőrárukban nagy választék van
raktáron, u. m.: pénzszények,
dohány-, cigaretta-, szivar- és név-
jegy-tálcák. Fűsük, bajuszkefék.

Szemüvegek, evikkerek, hegedű
hurok, óialánczok, olvasók, zseb-
tűkrök, zsebkések, borotvák stb.,
stb. nagy választékban kaphatók.

*Ima- és énekkönyveket, úgy ka-
tholikusok mint reformátusok részére
nagy választékban tartok. Továbbá
mindennemű kép-, mese- és álmos-
könyvek, legújabb népdalok nagy rak-
táron. Mindennemű tankönyvek, tan-
szerek és naptárok dus választékban.*

Könyvkötészetemben mineen fajta
könyvek bekötését nagyon jutányos
áron eszközölöm s azokat kívánra
ellátatom érezsarkokkal, miáltal
azok tiszszerte tartósabbakká válnak.